

POGLAVLJE I

Kafa na brijegu – 1

Nila se probudi u nepoznatoj prostoriji, sama.

Kroz prozirne zavjese promaljala se jutarnja svjetlost. Ostala je nepomična nekoliko trenutaka, zagledana u trepereće pregibe zastora, još uvijek u polusnu. Onda se protegnu, nogama dotičući naslon kauča.

Skide ćebe i shvati da je spavala odjevena. Samo je bila otkopčala farmerke i skinula patike da bi joj bilo udobnije. Sjede, dotjera odjeću, rukom prođe kroz kratku kosu i zamisli se nad situacijom.

Dakle, spavala je u salonu. Zabava je bila odmah tu, ispod improvizovane tende pored garaže. Red i čistoću prostorije nije remetila nijedna prljava čaša, nijedna prazna flaša, nijedna pepeljara prepuna pikavaca. A znala je da je svega toga bilo prethodne večeri.

Nila se kao kroz maglu sjećala puta do kuće svojih domaćina, na obronku brijega. Kolima su prošli kroz tunel bez svjetla. Vijugali su da bi izbjegli natovarene pješake, izolovane ili u grupi, kao sjenke u kraljevstvu mrtvih. Onda, sjajni otvor na kraju tunela se stao povećavati sve dok ih svjetlost nije progutala. Stubovi i kule napuštene električne centrale dizale su se u visinu. U podnožju centrale, Nila je u hipu primijetila zasađene paradajze i tikvice, brižno njegovane i zdravog izgleda.

Ustade, složi ćebe, uredno potapša jastuke na kauču. Urednost je ovdje imala više značaja nego bilo gdje drugo. Približi se prozoru. Razgrnuvši zavjesu, na padini ugleda koze kako vrludaju, baš kao prethodne večeri, i to je začudi: otkud koze u gradu? Radi mlijeka, naravno. Djeci, da bi rasla, treba mlijeko... Mladi čobanin, odsutnog izraza, izdaleka je pratio svoje stado. Nila se prope na vrhove prstiju ne bi li vidjela grad u dolini. Još uvijek je bio prekriven maglom. Nije moglo biti više od sedam sati. U kući i unaokolo vladao je potpuni mir. Kao na selu, vikendom, daleko od svega.

Odjednom osjeti glad za čistim zrakom s druge strane prozora. Izađe iz sobe, pronađe vrata na kraju hodnika, otvori ih i nađe se na terasi iza kuće, pored garaže. Insekti su cvrčali u visokoj travi, povremeno bi joj pred očima preletio vrabac. Duboko udahnu: zrak je bio kristalno čist i blag, baš kao što je i zamišljala. Spokoj koji je vladao unaokolo, uhvati je, zavrti i zaljulja, kao da ju je držao u šaci.

Polako su se joj se u odlomcima vraćali događaji prethodne večeri. Jasno je vidjela novinara, visokog brku a jednim bijelim pramenom preko crne kose; bio je onoliko tužan i nijem koliko su drugi gosti izgledali veseli i govornjivi. Nezamislivo je bilo pitati ga zašto je tužan – razloge je bilo više nego lako naslutiti; iz tih istih razloga ostali su bili prenaplašeno radosni. Sjedio je bez riječi, mračnim pogledom razgledajući okolo, pušeci cigarete jednu za drugom. Lice mu se malo razvedrilo kad su mu predstavili Nilu, čak je izustio dvije rečenice. Jedna od njih je značila...

Žmarci su je prošli od užasa. Blagi bože! Taj tip je naručio od nje jedan članak za svoje novine! Za jedine dnevne novine koje su još uvijek izlazile... I činilo joj se da je, onako pijana, prihvatila. Ali, kako da se sada izvuče? Uvijek je držala riječ - nezgodna navika koju duguje svom protestantskom odgoju. Taj članak mora napisati. A tema je bila: vaši utisci o nama, o našem gradu.

Ali šta da im kaže, njima, ljudima u kotlini? Ono što je ona mislila i osjećala otkad je došla izgledalo je tako beznačajno u odnosu na ono kroz šta su oni prolazili već više od dvije godine. Bilo bi nepričjereno da ona govori! Koje riječi da upotrijebi – sve su otrcane; koje rečenice – sve su zvučale neprirodno, čak i kad su bile iskrene.

Jedna prilika se pojavi na balkonu na spratu, ali Nila je ne primijeti. U pamćenju su joj se sudarali tu i tamo fragmenti zabave prethodne večeri: sveprisutni dim, smijeh, šale, teški i nestvarni miris pečene jagnjetine, gitarista koji pjeva i svi ga prigušeno prate... Neobični osjećaj da razumije sve što se dešava oko nje, sve o čemu su gosti pričali, iako nije znala nijednu riječ njihovog jezika... Da su joj ti ljudi, a većinu je tek prvi put vidjela, bliski...

Sada joj se sjećanje vratilo: domaćin ju je bio dopratio u grad nakon policijskog sata – imao je za to dozvolu jer je radio za državnu službu. Ali, kad su stigli do Vesne, vidjela je da su ulazna vrata zgrade zaključana. Nije imala ključ, nikad se nije vraćala poslije deset sati uvečer... Zato su se opet popeli na brežuljak, i tako je provela noć u njihovom salonu.

Prilika iznad nje stade mahati i nešto vikati. Nila se trgnu, podiže pogled i ugleda stariju gospođu u šlafroku – mora da je to bila majka jednog od domaćina? Prethodne večeri je nije primijetila. Gestikulirajući je pozva da joj se pridruži preko vanjskog stepeništa. Nila prihvati. Bakica je uze za ruku i dovede do verande, gdje joj ponudi da sjedne. Na poslužavniku su stajale dvije fine poruculanske šoljice, džezva puna mirisne kafe, i dvije čaše vode. Odakle voda? proleti joj kroz glavu.

Gospođa s osmijehom nasu kafu i ponudi Nili šoljicu. Pored fino izrađene

kašičice, na tanjiriću je podrhtavala neka vrste prozirnog želea. Turska kafa nije bila zašećerena, ali bakica joj pokaza kako da naizmjenično uzme kašičicu želea i gutljaj gorke kafe.

«To je slatko od ruža, sama sam ga napravila», reče na njemačkom gospođa odgovarajući na komplimente koje joj je Nila uputila na engleskom. Nila je ostavljala toz na dnu šoljice, ne dotičući ga kašičicom. Sunce se još nije bilo pojavilo, ali bilo je sve svjetlije, kao u prvom činu neke intimističke drame, kupajući umorno lice stare gospođe, njenu u riđe ofarbanu kosu, malobrojne biljke u saksijama, lakirano drvo baštenjskih fotelja. U dubokom miru ranog jutra, dvije žene su sjedile u tišini; nije bilo jezika kojim bi se mogle sporazumjeti, ali im to nije ni bilo potrebno.

Nakon što je iskapila čašu vode, Nila se osjetila savršeno dobro. Nije je više plašio taj vražji članak; uostalom, vjerovatno ga neće trebati ni pisati, dobra duša će zaboraviti obećanje dato u pijanskoj priči... Ustade, pruži ruku da se pozdravi, ali se bakica diže i, nenadano, privi gošću u naručje. Dugo ostadoše tako zagrijene. Zatim Nila baci pogled na tamni talog na dnu šoljice, izađe na balkon, mahnu posljednji put i siđe u salon da uzme jaknu.

Još je bila na stepenicama kad odjeknu prva detonacija tog dana. Magla u kotlini se upravo raspršila.

Vrijeme je da siđem u grad, pomisli. Ići ću pješke, nizbrdicom.

Extrait traduit du bosnien par Delila Dizdarevic

© Sophie KEPES 2007

Tiré du roman *Un café sur la colline*, publié par Noir sur Blanc (chapitre 1).